

สำเนาฉบับ

เรื่องเสร็จที่ ๕/๒๕๖๒^๑

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย

เรื่อง การจำหน่ายอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กผ่านบัตรของขวัญแบบเติมเงิน

บริษัท ได้มีหนังสือ ถึงกรมอนามัย เพื่อขอหารือในประเด็นกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก และเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บริษัท เป็นบริษัทจำกัดซึ่งจดทะเบียนภายใต้กฎหมาย แห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบธุรกิจให้บริการเป็นที่ปรึกษาและให้ คำแนะนำทางกฎหมาย ได้รับการติดต่อจากบริษัทซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการค้าปลีกและค้าส่งสินค้าอุปโภค บริโภค (ผู้ประกอบการ) ซึ่งมีความประสงค์ที่จะออกบัตรของขวัญชนิดเติมเงินได้หลายครั้ง ให้แก่ผู้บริโภค เพื่อนำไปใช้ซื้อสินค้าจากห้างสรรพสินค้าของบริษัท ตามรายละเอียดข้อเท็จจริงที่อธิบายในหนังสือฉบับนี้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความมั่นใจว่าการประกอบธุรกิจจะดำเนินไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย บริษัท ในฐานะที่ปรึกษากฎหมายของผู้ประกอบการจึงขอส่งหนังสือ หารือมายังกรมอนามัย

ข้อเท็จจริง

ผู้ประกอบการจะจัดให้มีบัตรของขวัญชนิดเติมเงินแบบหลายครั้งสำหรับผู้บริโภค โดยเป็น บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ใช้สามารถเติมเงินในบัตรได้ในวงเงินจำกัด และใช้ซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าของ ผู้ประกอบการแทนเงินสด นอกจากนี้ ยังสามารถคงมูลค่าในบัตรเพื่อใช้ซื้อสินค้าในคราวถัดไปจนกว่ามูลค่า ในบัตรจะหมดลง ทั้งนี้ การซื้อสินค้าผ่านบัตรในแต่ละครั้ง มูลค่าของสินค้าที่ซื้อสามารถนำไปคำนวณสะสม แด้มกับบัตรสมาชิกของผู้ประกอบการเพื่อใช้เป็นส่วนลด หรือแลกของสมนาคุณภายใต้เงื่อนไขที่ ผู้ประกอบการกำหนด อย่างไรก็ตาม การซื้ออาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กจะไม่มีกรณีนำไปคิดคะแนนสะสม แด้มข้างต้น

ข้อหารือ

ผู้ประกอบการในฐานะผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กจึงมีความประสงค์ขอ หารือว่าการจำหน่ายอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กผ่านบัตรของขวัญแบบเติมเงิน โดยไม่มีการสะสมแต้ม ผ่านบัตรสมาชิกในกรณีดังต่อไปนี้สามารถทำได้หรือไม่ และถือเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตาม พ.ร.บ. หรือไม่

๑) บัตรของขวัญแบบเติมเงิน ซึ่งมีมูลค่าบัตรตามจำนวนเงินที่ได้เติมในแต่ละครั้ง โดยไม่มี มูลค่าเพิ่ม หรือเงินให้เปล่าสำหรับผู้ถือบัตรเติมเงินดังกล่าว

๒) กรณีที่ผู้ซื้อบัตรของขวัญแบบเติมเงินตามจำนวนที่ผู้ประกอบการกำหนด ผู้ซื้อจะ ได้รับบัตรเติมเงิน ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มอีกตามสัดส่วนที่ผู้ซื้อได้ซื้อไป เช่น ทุกการซื้อบัตรของขวัญ ๕๐,๐๐๐ บาท จะได้รับบัตรของขวัญมูลค่า ๑๐๐ บาท ซึ่งบัตรดังกล่าวเป็นบัตรที่ผู้ประกอบการให้เปล่าแก่ผู้ซื้อเพื่อตอบแทน ผู้ซื้อ

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๕๗๓๕ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัย มีถึงกรรมการบริษัท।

๑. ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวแล้วเห็นว่าพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดค่านิยามไว้ดังนี้

“อาหารสำหรับทารก” หมายความว่า

(๑) นมหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ ที่มีส่วนประกอบของสารอาหารที่เหมาะสม และเพียงพอที่จะใช้เลี้ยงทารกตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(๒) นมหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ ที่มีข้อความแสดงให้เห็นว่าใช้เลี้ยงทารกได้

“อาหารสำหรับเด็กเล็ก” หมายความว่า นมหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ ที่มีข้อความแสดงให้เห็นว่าใช้ในการเลี้ยงเด็กเล็กและเฉพาะตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

“อาหารเสริมสำหรับทารก” หมายความว่า อาหารที่ใช้เสริมคุณค่าทางโภชนาการและสร้างความคุ้นเคยในการบริโภคอาหารให้แก่ทารกที่มีอายุตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

“ผู้จำหน่าย” หมายความว่า ผู้ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ หรือมีไว้เพื่อจำหน่าย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า

“ส่งเสริมการตลาด” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มุ่งหมายเพื่อการจำหน่าย สร้างภาพลักษณ์หรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการใช้อาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า

มาตรา ๑๘^๒ ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก ส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก โดยการแจกหรือให้คูปองหรือสิทธิที่จะได้รับส่วนลด ขายพ่วง แลกเปลี่ยนหรือให้ของรางวัล ของขวัญหรือสิ่งอื่นใด แจกอาหารหรือตัวอย่างอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้อาหาร สิ่งของ หรือสิ่งอื่นใดแก่หญิงตั้งครรภ์ หญิงที่มีบุตรซึ่งเป็นทารกหรือเด็กเล็ก หรือบุคคลในครอบครัวที่มีทารกหรือเด็กเล็ก ติดต่อหญิงตั้งครรภ์หรือหญิงที่มีบุตรซึ่งเป็นทารกหรือเด็กเล็ก หรือบุคคลในครอบครัวที่มีทารกหรือเด็กเล็ก ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๒. ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือ

ข้อหาหรือ ผู้ประกอบการในฐานะผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กจึงมีความประสงค์ขอหารือว่าการจำหน่ายอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กผ่านบัตรของขวัญแบบเติมเงิน โดยไม่มีการ

^๒ มาตรา ๑๘ ในการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและอาหารสำหรับเด็กเล็ก ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แจกหรือให้คูปองหรือสิทธิที่จะได้รับส่วนลด ขายพ่วง แลกเปลี่ยนหรือให้ของรางวัลของขวัญหรือสิ่งอื่นใด

(๒) แจกอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวอย่างอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ให้อาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก สิ่งของ หรือสิ่งอื่นใดแก่หญิงตั้งครรภ์ หญิงที่มีบุตรซึ่งเป็นทารกหรือเด็กเล็ก หรือบุคคลในครอบครัวที่มีทารกหรือเด็กเล็ก

(๔) ติดต่อหญิงตั้งครรภ์หรือหญิงที่มีบุตรซึ่งเป็นทารกหรือเด็กเล็ก หรือบุคคลในครอบครัวที่มีทารกหรือเด็กเล็ก ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อส่งเสริม สนับสนุน หรือแนะนำให้ใช้อาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือเพื่อสื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก

สะสมแต้มผ่านบัตรสมาชิกในกรณีดังต่อไปนี้สามารถทำได้หรือไม่ และถือเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตาม พ.ร.บ. หรือไม่

๑) บัตรของขวัญแบบเติมเงิน ซึ่งมีมูลค่าบัตรตามจำนวนเงินที่ได้เติมในแต่ละครั้ง โดยไม่มีมูลค่าเพิ่ม หรือเงินให้เปล่าสำหรับผู้ถือบัตรเติมเงินดังกล่าว

๒) กรณีที่ผู้ซื้อซื้อบัตรของขวัญแบบเติมเงินตามจำนวนที่ผู้ประกอบการกำหนด ผู้ซื้อจะได้รับบัตรเติมเงิน ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มอีกตามสัดส่วนที่ผู้ซื้อได้ซื้อไป เช่น ทุกการซื้อบัตรของขวัญ ๕๐,๐๐๐ บาท จะได้รับบัตรของขวัญมูลค่า ๑๐๐ บาท ซึ่งบัตรดังกล่าวเป็นบัตรที่ผู้ประกอบการให้เปล่าแก่ผู้ซื้อเพื่อตอบแทนผู้ซื้อ

ความเห็น

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหาหรือของบริษัท ฯ จำกัด และทำการศึกษารายละเอียดข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ในกรณีที่ผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าได้ดำเนินการจัดให้มีบัตรของขวัญแบบเติมเงินสำหรับลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าสามารถเติมเงินในบัตรและใช้ซื้อสินค้าภายในห้างสรรพสินค้าแทนเงินสด โดยไม่มีมูลค่าเพิ่ม หรือเงินให้เปล่าสำหรับผู้ถือบัตรเติมเงิน เมื่อพิจารณาวิธีการและขั้นตอนแล้วเห็นว่า เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการซื้อขายสินค้า โดยหากวิธีการดังกล่าวไม่ได้มีกิจกรรม ขั้นตอน หรือวิธีการใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือเข้าข่ายการส่งเสริมการตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก ผู้ประกอบการก็สามารถดำเนินการได้

๒. ในกรณีที่ผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าได้ดำเนินการจัดให้มีบัตรของขวัญแบบเติมเงินสำหรับลูกค้า เมื่อลูกค้าซื้อสินค้าในแต่ละครั้งจะมีการคิดสะสมแต้มในการซื้อสินค้าในบัตรสมาชิกหรือบัตรของขวัญแบบเติมเงิน เพื่อใช้เป็นส่วนลดหรือแลกของสมนาคุณภายใต้เงื่อนไขที่ผู้ประกอบการกำหนด โดยการซื้ออาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กจะไม่มีให้นำไปคิดคะแนนสะสมแต้มด้วย เช่น ซื้อสินค้าครบ ๕,๐๐๐ บาท ได้รับแต้มสะสม ๑๐๐ แต้ม และกรณีที่ผู้ประกอบการให้บัตรของขวัญแก่ลูกค้าโดยเป็นบัตรให้เปล่าตามสัดส่วนของจำนวนเงินในการซื้อบัตรของขวัญแบบเติมเงินในแต่ละครั้ง เช่น ทุกการซื้อบัตรของขวัญแบบเติมเงิน จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท จะได้รับบัตรของขวัญมูลค่าจำนวน ๑๐๐ บาท ทั้งสองกรณีดังกล่าวข้างต้นผู้ประกอบการสามารถดำเนินการได้

ทั้งนี้ การกำหนดวิธีการใด ๆ ในการซื้อขายสินค้า ต้องไม่มีการสนับสนุนหรือส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกเด็กเล็ก ในลักษณะดังนี้ คือ

๑) ห้ามนำยอดซื้อสินค้าอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กมาคิดเป็นแต้มสะสม หรือทำให้มีมูลค่าใด ๆ เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการลดราคา ขยายพวง แลกเปลี่ยน ให้ของขวัญ หรือสิ่งอื่นใด

๒) ในการซื้อบัตรของขวัญแบบเติมเงินหรือการให้บัตรของขวัญแก่ลูกค้า เพื่อให้ลูกค้านำไปซื้อสินค้าต้องไม่มีลักษณะจูงใจ หรือสร้างเงื่อนไขให้ผลประโยชน์อื่นใด หรือเข้าข่ายการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการซื้ออาหารสำหรับทารกและอาหารสำหรับเด็กเล็ก

(นางอัมพร เบญจพลพิทักษ์)

รองอธิบดีกรมอนามัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอนามัย

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒